

MAAELUMINISTEERIUM

Maaeluministri 23. detsembri 2022. a määrus nr 79 „Perioodi 2023–2027 pärandniidu hooldamise toetus“ ehk NIIT määrus

Kadri Kask
maakasutuspoliitika osakond
peaspetsialist

Toetused, mida saab võtta pärandniidule

- Kõik pärandniidud saavad sama maa kohta taotleda:
 - **PST ehk põhisissetulekutoetust ja ümberjaotavat toetust:** maaeluministri määrus nr 71 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, põhisissetuleku toetus, ümberjaotav toetus ja noore põllumajandustootja toetus”
 - **Piisava loomkoormuse olemasolul mahetoetust:** toetuse saamise tingimuseks on vähemalt 0,2 LÜ/ha, maaeluministri määrus nr 81 „Perioodi 2023–2027 mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus ja mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus“
 - PRIA kodulehelt leiab Abiks taotlejale trükised ja info kõikide toetuste kohta <https://www.pria.ee/toetused/strateegiakava-ning-eesti-maaelu-arengukava-toetused-2023>
- Samal ajal samale maale sama tegevuse eest ei saa võtta **LHT ehk pärandniidu taastamise** toetust.

Tingimuslikkus

- Toetuste saajad peavad täitma **oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal kogu kohustuseperioodi jooksul** maaeluministri 21. detsembri 2022. a määruses nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded](#)” sätestatud nõudeid.
- Tingimuslikkuse 2023. aasta trükise leiab PRIA kodulehelt <https://www.pria.ee/infokeskus/tingimuslikkus-ja-nouetele-vastavus>
- Nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja **kõikide tingimuslikkuse süsteemiga seotud toetuste summat.**
- Tingimuslikkuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid ning järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid.

Baasnõuded (1)

- Pärändniidu hooldamise toetuse esimeseks baasnõudeks on pärändniidu kahjustamise keeld.
- **Keelatud on tegevused, mis võivad poollooduslikku kooslust hävitada ja kahjustada.**
- **Pärändniitudel on keelatud igasugune mullaharimine, mis mõjutab olemasolevat rohukamarat.** Eesmärk on säilitada pärändniitudele omast taimestikku, mis on kujunenud pika aja jooksul just tänu rohukamarat erinevate abivahendite abil mehhaaniliselt mõjutamata. Metsloomade poolt kahjustatud rohukamara tasandamine on lubatud.
- Pärändniite kahjustavateks tegevusteks on ka puittaimestiku istutamine, väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine.

Baasnõuded (2)

- Teiseks baasnõudeks on, et toetuse saaja peab kontrollima loomakaitseaduse alusel **põllumajanduslooma tervist ja heaolu** nii sageli, kui seda on vaja välditavate kannatuste ärahoidmiseks.
 - 2/3 pärandniitudest hooldatakse veiste, lammaste ja hobustega karjatamise teel.
- Kolmandaks baasnõudeks on veeseaduse alusel **põlluraamatu pidamine**. Põlluraamatusse tuleb igal kohustuseaastal kanda andmed põllumajandusliku tegevuse kohta.

Vana PLK ja uus NIIT kohustus

- **Samal ajal ei või taotlejal olla eelmise perioodi MAK arengukava 2014–2020 ja ÜPP strateegiakava 2023–2027 pärandniidu hooldamise kohustust.**
 - Eelmise perioodi pärandniidu hooldamise kohustuse võib asendada uue 2023–2027 perioodi kohustusega.
 - Sellisel juhul **vana PLK kohustus lõpeb ja taotlejal algab uus 5-aastane ÜPP strateegiakava 2023–2027 pärandniidu hooldamise kohustus.**
- **Soovitus kõigile pärandniidu hooldajatele:** vana PLK hooldamise kohustus lõpetada ja alustada uue pärandniidu hooldamise kohustusega, kuna uue kohustuse nõuded on paindlikumad, ühikumäärad on suuremad, kõik pärandniidud saavad PST ja MAHE toetust ja valida saab erinevaid üheaastaseid lisategevusi.

Pärändniidu hooldamise toetus

Toetatavad tegevused: põhitegevused

- Toetust antakse pärändniidu hooldamise eest **toetusõiguslikul maal, mis on kindlaks määratud esimesel kalendriaastal esitatud taotluse alusel.**
- Pärändniidu hooldamise põhitegevust peab ellu viima **viie järjestikuse kalendriaasta jooksul.**
 - Pärändniidu hooldamise põhitegevused, mille elluviimise eest toetust antakse, on **niitmine, karjatamine ja puisniidu taastamisjärgne hooldamine.**
- **Tulemuspõhine viieaastane piloottegevus:** kui taotleja on liitunud LIFE'i projektiga „Loodusrikas Eesti“, lähtub ta projekti hõlmatud pärändniidu hooldamisel ja hindamisel nimetatud projektis ettenähtust. Ettepaneku projektiga liitumiseks teeb Keskkonnaamet.

Toetatavad tegevused: lisategevused

- Pärändniidu hooldamise lisategevuse peab ellu viima kohustuseperioodi **ühe kalendriaasta jooksul**.
- **Lisategevused on vabatahtlikud ja neid saab võtta 5-aastase kohustuseperioodi igal aastal.**
- Pärändniidu hooldamise lisategevuse elluviimise eest antakse toetust üksnes selle maa kohta, mille kohta antakse toetust pärändniidu hooldamise põhitegevuse elluviimise eest ehk **lisategevust ei saa võtta ilma põhitegevuseta**.
- Lisategevusi saab võtta konkreetsele pärändniidule või selle osale.

Toetatavad tegevused: MAA

- Esimesel kalendriaastal esitatud taotluse alusel kindlaks määratud toetusõiguslik maa ja selle pindala **suurus võib kohustuseperioodi jooksul muutuda** üksnes NIIT määruses sätestatud ulatuses.
- **Kohustusealune maa loetakse kindlaks määratuks tagasiulatuvalt alates kohustuseperioodi esimese kalendriaasta 1. jaanuarist.**
- § 2 lg 9: kohustusealuse maa asukoht võib muutuda pärandniidu ala piiride muutumise tõttu, kui see ei too kaasa kohustusealuse maa pindala muutumist
 - Siin on mõeldud ainult pärandniidu ala piiride korrigeerimist.

Toetusõiguslikkus: TAOTLEJAD

- Toetuse saajad on **kõik pärandniidu hooldajad**: eraisikud, ettevõtted, MTÜd.
- Pärandniidu hooldamise kohustuse kestvus on **viis järjestikust kalendriaastat**.
- Taotleja peab osalema Keskkonnaameti korraldatud pärandniidu hooldamise **koolitusel hiljemalt esimese kohustuseaasta 15. augustiks**.
- Varasemad koolitused enam ei kehti.

Toetusõiguslikkus: MAA

- Toetust võib taotleda **vähemalt 0,1 hektari suuruse EELISesse kantud pärandniidu kohta, mis asub kaitstaval alal või Rebala muinsuskaitsealal.**
- Toetust antakse pärandniidu kohta, mille kohta on **EELIS-esse kantud elupaiga koodid**, mis on kirjas NIIT määruses § 5 lõige 2.
- **Toetusõiguslikku pärandniitude kaardkihti ei dubleerita PRIA põldude registrisse.**
- NIIT toetusõigusliku pärandniitude kihi koostab KeA igal aastal enne taotlusperioodi algust lähtudes NIIT määruse § 5-st.
- **Taotlemise perioodi alguseks on taotlejal e-PRIAs olemas teave pärandniidu tüübi, numbri, pärandniidu pindala ja piiri, hooldamise kuupäeva ning hooldamise viisi kohta.**

Toetusõiguslikkus: MAA

- Toetust antakse pärändniidu kohta, mis on valdavalt kaetud niidutaimestikuga ja on niidetav või karjatatav või mille taastamine on lõppenud ja kus on loodud tingimused niidutaimestiku kujunemiseks.
 - **Kuiva nõmme, kadastiku, lubjarikkal mullal kuiva niidu ja olulise orhideede kasvuala ning alvari elupaigatüüpidele** võib seal kasvavate puittaimede, sealhulgas kadakate, liitus olla kuni 50 protsenti.
 - **Puisniidu ja puiskarjamaadele** võib seal kasvavate puittaimede, sealhulgas kadakate liitus olla kuni 70 protsenti.
 - Kui ala, mille kohta taotleja toetust taotleb, on takistusteta ülepinnaaliselt hooldatav ning seal on olemas pärändniidule omane rohttaimestik, siis antakse toetust **kuiva nõmme, kadastiku, lubjarikkal mullal kuiva niidu ja olulise orhideede kasvuala ning alvari elupaigatüüpidele** ka juhul, kui seal kasvavate puittaimede, sealhulgas kadakate, liitus on suurem kui 50 protsenti ja **puiskarjamaadele ja puisniitudele** juhul, kui seal kasvavate puittaimede, sealhulgas kadakate, liitus on suurem kui 70 protsenti

Nõuded maale: pärandniidu toetusõigusliku maa hulka arvatakse (1)

- ala, kus ühe hektari kohta kasvab rohkem kui 50 puud;
- kuni kahe meetri laiune maastiku joonelement;
- pinnastee;
- maa, millel asub heinaküün, loomade varjualune või kiviaed;
- rannaala see osa, kus taimestik puudub, olenemata selle osa suurusest, välja arvatud taimestiku piirist mere poole jääv liiva- ja kliburand;
- roostik, mis ei ole puitunud;
- kuni 0,50 hektari suurune puude ja põõsaste grupp, väikeveekogu, vanajõgi ja muu looduslik taimestikuta ala, **mis on selgelt eristatav** ning mis on seotud pärandniidu hea seisundi tagamisega.

Nõuded maale: pärandniidu toetusõigusliku maa hulka arvatakse (2)

- maaeluministri määruse nr 68 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded“ § 6 lõigetes 8–11 nimetatud maastikuelemendid;
 - põllumajandusmaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgnev **kiviaed**, mille laius on vähemalt 0,30 meetrit ja kõrgus vähemalt 0,50 meetrit.
 - põllumajandusmaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgnev **üksik puu, kivi, sealhulgas rahn või kivistik, ja allikas, mis on kaitstav looduse üksikobjekt** looduskaitseaduse § 4 tähenduses.
 - põllumajandusmaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgnev **matuspaik, muistne põld, lohukivi, kultusekoht, tee ja sild, mis on kinnismälestis** muinsuskaitseaduse § 11 tähenduses.
 - põllumajandusmaaga ümbritsetud ja põllumajandusmaaga külgnev **pärandkultuuriobjektina kaardistatud mälestuskivi, pärimustega allikas, puu, kivisild, kivitruup, munakivitee ja karjatanum.**

Puhkeaasta

- Üks kord viie aasta jooksul võib jätta pärandniidu hooldamata ehk võtta **puhkeaasta**, kui samal ajal on tagatud, et elupaik on heas seisus
 - KeA on taotlusel ära märkinud, kui ei saa puhkeaastat võtta ehk kui elupaik ei ole heas seisus.
- Puhkeaastal saab toetust tegevuse ühikumäär järgi, mille alusel anti toetust puhkeaastale eelnenud kalendriaasta kohta.
 - Puhkeaastast saab kuni 15. augustini loobuda
- **Kohustuseperioodi esimesel aastal puhkeaastat võtta ei saa.**

Keskkonnaamet määrab e-PRIAs pärandniitudele hooldamistingimused

- Keskkonnaamet võib määrata e-PRIA keskkonnas NIIT määrusest erinevaid hooldamistingimusi, kui selle aluseks on kaitset korraldav dokument või haldusakt, mis tugineb uuringutele või ekspertarvamusele
 - § 8 lõige 2: taotleja hooldab pärandniitu kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas, liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas, pärandniitude tegevuskavas või muus Keskkonnaameti haldusaktis (edaspidi koos *kaitsekord*) ning NIIT määruses ettenähtud tingimuste kohaselt. Kui kaitsekord ja selles peatükis sätestatud nõuded ei ole kooskõlas, siis rakendatakse kaitsekorda.

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida niidetakse (1)

- Kui Keskkonnaamet ei ole niitmise algusaega määranud, siis võib niita **endale sobival ajal**.
 - Niitmise ühikumäär 100 eur/ha
- Kui alal esineb keskkonnaregistrisse kantud **kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaik**, siis on alal lubatud niita **alates 15. juulist**.
 - KeA on selle taotlusel kirja pannud, hilise niitmise ühikumäär 150 eru/ha
 - Võib ka ise valida niitmise alates 15. juulist, hilise niitmise ühikumäär 150 eru/ha
- Kui **taotleja kõik niidetavad alad** jäävad kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib Keskkonnaameti nõusolekul niita ka enne 15. juulit, kuid mitte enam kui 20% taotleja niidetavatel aladel.
 - KeA märgib 20% ala, kogu alal on hilise niitmise ühikumäär 150 eru/ha, KeA teeb otsuse pärast taotlemise perioodi lõppu

Põhitegevuse nõuded pärändniitudele, mida niidetakse (2)

- Niidetaval pärändniidul tuleb jätta **5–30% alast niitmata**. Kui ala ohustab seisundi halvenemine, tuleb terve ala ära niita.
 - KeA on taotlusel ära märkinud, kui tuleb kogu ala ära niita
 - Soovitatav on jätta igal aastal niitmata erinevast kohast
- Niidetav pärändniit peab olema **niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks**
- Kokku kogutud niide peab olema alalt **ära viidud niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks**
- Niidetaval pärändniidul on **hekseldamine keelatud**, välja arvatud puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel.
- Pärändniitu **võib pärast niitmist ja niide kokku kogumist karjatada**. Keskkonnaametit sellest teavitama ei pea.
- Pärändniitu, välja arvatud puisniitu, mis on suurem kui 30 hektarit, **peab niitma keskelt-lahku või servast-serva**. Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida karjatatakse (1)

- Rannaaladel tuleb alustada karjatamisega hiljemalt 31. mail. Mujal võib karjatamisega alustada **endale sobival ajal**.
 - Karjatamise ühikumäär on 185 eur/ha
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud.
- Karjatamise tulemus peab olema saavutatud **1. oktoobriks**.
- Loomade **lisasöötmine pärandniidul on keelatud**.

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida karjatatakse (2)

- **Pärandniitu võib enne karjatamist niita**, kui keskkonnaamet on selle e-PRIAs lubanud ja niitmine, **niite kokku kogumine ja ära viimine toimub enne 1. augustit**. Sel juhul peab täitma niitmise nõudeid.
- **Pärandniitu võib pärast karjatamist üle niita või hekseldada alates 1. augustist**, kui selle rohustu on 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud. Niite ja heksli võib maha jätta. Vähemalt kolm päeva enne niitmise või hekseldamisega alustamist **peab teavitama Keskkonnaametit**.

Põhitegevuse nõuded puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel

- **Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel on lubatud puisniitu niita, hekseldada või karjatada.**
 - Puisniidu taastamisjärgse hooldamise ühikumäär on 300 eur/ha
- Puisniidul ei ole hekseldamine lubatud enne 1. augustit.
- Puisniit peab olema niidetud, karjatatud või hekseldatud 1. oktoobriks.
- **Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel niitmise ja karjatamise põhitegevuse nõuded ei kehti, välja arvatud lisasööda andmise keeld.**

Põhitegevuste ühikumäärad

- **Toetuse ühikumäär põhitegevuse elluviimise eest on ühe hektari maa kohta kalendriaastas:**
 - 1) 100 eurot enne 15. juulit pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;
 - 2) 150 eurot alates 15. juulist pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;
 - 3) 600 eurot puisniidu niitmise korral;
 - 4) 300 eurot puisniidu taastamisjärgse hooldamise korral;
 - 5) 185 eurot pärandniidu karjatamise korral.

Lisategevus liigikaitseolulistel rannaaladel (1)

- Liigikaitseolulise rannaala lisategevuse elluviimise eest antakse toetust pärandniidu kohta, mis paikneb liigikaitseolulisel rannaalal. Liigikaitseoluline rannaala selle määruse tähenduses on ala, mis vastab järgmistele nõuetele:
 - 1) ala on liigikaitseolulise rannaalana kantud EELIS-esse;
 - 2) kui rannaalal on veepiir, siis peab rannaala olema vähemalt 75 protsendi ulatuses avatud veepiiriga;
 - 3) kui rannaalal ei ole veepiiri, peab rannaala külgnema alaga, millel on 75 protsendi ulatuses avatud veepiir;
 - 4) rannaalal ei tohi esineda puittaimestikku, välja arvatud koduloomade varjekohas;
 - 5) rannaala peab kokku moodustama vähemalt 45-hektarilise terviku, välja arvatud laiul asuv rannaala.

Lisategevus liigikaitseliselt olulistel rannaaladel (2)

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **karjatab EELISesse kantud liigikaitseliselt olulisel rannaalal.**
- Liigikaitseliselt olulise rannaala lisategevuse elluviimise korral peab karjatamise tulemusena pärandniidu **rohustu olema 1. oktoobriks 75 protsendi ulatuses madalaks söödud** ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud.
- 1. oktoobriks peavad pärandniidu madalamad kohtad, sealhulgas lõugas ja väikeveekogu olema hooldatud.

Lisategevus pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmisel

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **niidab kogu pärandniidu vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga.**
 - Motoplokiks loetakse mootoriga liikurit, mille võimsus ei ületa 15 hj.
- Heina võib kokku koguda tavalise tehnikaga.
- Tegevust valides ei kehti niitmise põhitegevuse nõuded, välja arvatud niite kokku kogumise ja alalt ära viimise kuupäevad.
- Tööde alustamisest peab teavitama Keskkonnaametit.

Lisategevus pärandniidu hooldamine laiul või väikesaarel

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **hooldab pärandniitu laiul või väikesaarel, kus puudub püsiv praamiühendus ja kuhu ei pääse teisiti kui muu veesõidukiga.**
- Lisategevuse toetust makstakse ühele taotlejale pärandniidu hooldamiseks vajalikeks tegevusteks kuni 100 hektarile.
- Lisategevus on taotlejapõhine.

Lisategevus väärtuste hindamiseks

- **Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral hindab taotleja pärandniitu LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti“ raames välja töötatud metoodika alusel ja täidab väärtuste hindamise ankeedi.**
- Ühele taotlejale antakse väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise eest toetust kuni kolme pärandniidu kohta kalendriaastas.
- Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral antakse pärandniidu kohta, mis on väiksem kui viis hektarit, toetust vähemalt 50 eurot.
- Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral antakse pärandniidu kohta, mis on suurem kui 20 hektarit, toetust kuni 200 eurot.

Lisategevus väärtuste hindamiseks

- Ankeedid ja juhend on kättesaadav Life IP projekti „Loodusrikas Eesti“ kodulehelt
- Väärtuspõhise toetuse **veebikoolitus toimub 23. mail kell 10:00**. Lisaks sellele koolitusele on plaanis kuni 6 väärtuspõhise toetuse ankeedi täitmise koolitust üle Eesti. Täpsemad asukohad ja kuupäevad selguvad, kui on teada palju huvilisi selle lisategevuse valivad.
- Hetkel plaanis: Hiiumaa, Saaremaa, Lääne-Eesti, Lõuna-Eesti (Karula), Põhja-Eesti (Lahemaa) ja Kesk-Eesti (Raplamaa). Täpsem info koolituste kohta Annaliisa.Kaaremaa@keskkonnaamet.ee
- Ankeedid tuleb saata 1. oktoobriks aadressile: noustamine@keskkonnaamet.ee

Lisategevus pärandniidu või liigi seisundi parendamiseks

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes valib koosluse või liigi seisundi parendamiseks ühe või mitu järgmist tegevust:
 - **sonnide ja lompide taimestikust puhastamine**
 - **puistu kujundamine**
 - **mätaste eemaldamine**
 - **ebasoovitava taimestiku tõrjumiseks vajalikud täiendavad tööd.**
- Toetust antakse pärandniidu selle osa kohta, kus pärandniidu või liigi seisundi parendamise lisategevust on Keskkonnaameti hinnangul vaja läbi viia.

Lisategevuste ühikumäärad

- **Toetuse ühikumäär lisategevuste elluviimise eest on ühe hektari maa kohta kalendriaastas:**
- 1) 80 eurot liigikaitiselt olulise rannaala lisategevuse elluviimise korral;
- 2) 200 eurot pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevuse elluviimise korral;
- 3) 10 eurot laiu või väikesaare lisategevuse elluviimise korral;
- 4) 100 eurot pärandniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevuse elluviimise korral;
- 5) 10 eurot väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral.

Põllumajandusliku majapidamise üleandmine

- Põllumajandusliku majapidamise üleandmiseks loetakse **põllumajandusliku majapidamise tervikuna teisele isikule võõrandamist või kasutusse andmist.**
- **Sel juhul lähevad üleandjalt ülevõtjale üle kõik toetuse taotlemisega seotud õigused ja kohustused,** kui õigusaktides ei ole sätestatud teisiti.
 - Põllumajandusliku majapidamise üleandmine on kirjas maaeluministri 20. detsembri 2022. a määruse nr 67 „Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord“
- Põllumajandusliku majapidamise üleandmisest tuleb PRIA-t teavitada seitsme kalendripäeva jooksul. Toetuse saaja määrab üleandmise kuupäev.

Kohustuse suurendamine ja vähendamine

- Toetuse saajal on õigus **kohustust suurendada sama 5-aastase kohutuse raames kuni kaks hektarit või kuni 20 %**, sel juhul tal kehtiv kohustus jätkub.
 - Kui kohustust soovitakse suurendada suuremas mahus, algab taotlejal uus 5-aastane kohustus.
- Toetuse saajal on õigus **kohustusealuse maa pindala vähendada kuni 10 % esimese kohustuseaasta kohustusealuse maa pindalast** ilma varasematel kohustuseaastatel saadud toetust tagasi maksmata.
- Kui kohustusega hõlmatud **maa läheb majapidamisest välja**, siis kohustus selle maa osas lõpetatakse ja kohustuse üle andjalt toetust tagasi ei nõuta.

Kohustuse üleandmine ja ülevõtmine

- **Toetuse saajal on õigus kohustust koos maaga teisele isikule üle anda. Kohustuse võib üle anda alates teisest kohustuseaastast.**
- Esimesel kohustuseaastal võib kohustuse üle anda väeramatu jõu või erandlike asjaolude esinemise korral või põllumajandusliku majapidamise üleandmise korral.
 - Väeramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta kohustuse võtmise ajal selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks
- Väeramatumust jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIAt teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha.

Vääramatu jõud ja erandlikud asjолud

- Vääramatu jõu ja erandlike asjолudena käsitletakse järgmiseid juhtusid:
 - raske loodusõnnetus või rasked ilmastikutingimused, mis kahjustavad tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
 - põllumajandusliku majapidamise loomakasvatushoonete hävimine õnnetusjuhtumi tagajärjel;
 - toetusesaaja karja osa või kogu karja haigestumine loomataudi või osa või kõiki põllukultuure mõjutav taimehaiguse puhang või taimekahjustaja;
 - kogu põllumajandusliku majapidamise või selle suure osa sundvõõrandamine, kui taotluse esitamise päeval ei olnud võimalik sundvõõrandamist ette näha;
 - toetusesaaja surm;
 - toetusesaaja pikaajaline töövõimetus.

Toetuse taotlemine

- Taotleja esitab PRIA e-teenuse keskkonnas igal kohustuseaastal ajavahemikul **2. maist kuni 15. juunini** elektroonilise taotluse.
- Pindalatoetuste ning loomade pidamisega ja loomade heaolu soodustamisega seotud toetused **esitatakse ühisel taotlusel**.
- Pärast vastuvõtuperioodi (pärast 15. juunit) esitatud taotlusi PRIA menetlusse ei võta.
- Taotlus koosneb erinevatest plokkidest, mis lisanduvad vastavalt taotleja poolt tehtud taotlemise märgetele.
- Taotluse täitmise sammudes toimuvad eelkontrollid, mis juhivad tähelepanu võimalikele vigadele või puudustele.
- **Taotlusel esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotleja.**

Toetuse taotlemine: pärandniitude loetelu

- Taotlemise perioodi alguseks on taotlejal e-PRiAs olemas teave pärandniidu tüübi, numbri, pärandniidu pindala ja piiri, hooldamise kuupäeva ning hooldamise viisi kohta.
- Taotlejal on õigus toetust taotleda EELiSe toetusõigusliku pärandniitude kaardikihi alusel.
- Taotlejal on võimalik e-PRiAs näha toetusõiguslike pärandniitude andmeid, kuid **ala on võimalik joonistada ainult pärandniitude kihile.**
- Kui taotleja soovib toetust taotleda väljapoole pärandniitude kihti, peab taotleja sellest teavitama KeA maahoolduse spetsialisti, kes loob vastava pärandniidu.
- **Kõikide pärandniitudele võetavate pindalatoetuste (PST, ÜJ, MAHE) taotlemise märked tuleb teha pärandniitude kihil.**

Toetuse taotlemine: pärandniitude loetelu

- Pärandniitude loetellu on ette kuvatud pärandniidud ja alad, mis olid märgitud taotleja eelmise aasta taotlusel.
- Alasid on võimalik juurde lisada ja taotluselt eemaldada.
- Vajutades pärandniidu numbrile, avaneb ala kohta käiv info ja ala joonis.
- Pärandniidu ala piiri või pindala saab muuta pärandniidu kaardil.
- Taotlusel saab muuta või joonistada uut ala.
- Joonistatud aladele tuleb pärandniitude loetelus lisada taotlemise märged

Taotluse muutmine

- Kuni 15. augustini saab taotlusel muuta taotletud alade piire ja pindalaid.
- Samuti saab **kuni 15. augustini** taotlusele lisada alasid, mis võetakse arvesse maakasutuse näitamisenä, kuid **toetuse taotlemise märkeid aladele lisada ei saa.**
- Taotleja saab taotlust muuta **kuni 1. novembrini** (loobuda ala osas toetuste taotlemisest, vähendada ala pindala) või kuni taotlejat on teavitatud kavatsusest teha kohapealne kontroll või kui taotleja saab nõuete rikkumisest teada ette teatamata kontrolli tulemusena.

Taotluse tagasivõtmine

- Kui taotlus on tagasi võetud, saab uue taotluse esitada ainult taotluste vastuvõtmise perioodi jooksul.
- Kui võtta tagasi esitatud taotlus 5-aastase kohustuseperioodiga toetuse osas, siis kohustus katkeb ning varasematel aastatel saadud toetus tuleb tagasi maksta.
- Taotluse võib e-PRIA kaudu tagasi võtta igal ajal kuni:
 - kohapealsest kontrollist teatamiseni;
 - PRIA või KeA leitud vigadest teadasaamiseni;
 - kuni 1. novembrini.

Taotluste kontrollimine

- Halduskontroll ehk administratiivne kontroll – kontrollib PRIA
- Kohapealne kontroll – kontrollivad PRIA, KeA ja PTA vastavalt kontrollivalimile
- Pinnaseire – teeb PRIA
- Kui enne toetuse maksmist tehakse kindlaks, et taotleja rikub tegevuse elluviimise nõudeid või ei täida muid toetuse saaja kohustusi, võib PRIA vähendada makstavat toetust või keelduda toetuse maksmisest, arvestades rikkumise raskust, ulatust, püsivust ja korduvust.
- Rikkumisi hinnatakse vastavalt **hindamismatriksitele (edaspidi kättesaadavad PRIA kodulehel).**

Toetuse määramine ja maksmine

- **PRIA teeb taotluse osalise või täieliku rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse kohustuseaastale järgneva kalendriaasta 10. veebruariks.**
- Taotlus jäetakse tervikuna rahuldamata järgmistel juhtudel:
 - taotleja ei esita ega tee teatavaks menetluses tähtsust omavaid asjaolusid ja tõendeid või takistab kohapealse kontrolli tegemist;
 - taotleja ei vasta kohustuseaastal konkreetse toetuse toetusõiguslikkuse nõuetele. Kui toetusõiguslikkuse nõude rikkumine tuvastatakse 5-aastase kohustuse puhul kohustuseperioodi esimesest aastast hilisemal aastal, nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetus tagasi;
 - taotleja on taotlusele märkinud tegelikust nõuetekohasest tuvastatud pindalast üle 50% suurema pindala. Sel juhul jääb taotleja ühesuguse suurusega ühikumäära grupi osas toetusest ilma;
 - taotleja rikub toetuse baas- või toetatava tegevuse nõudeid ulatuses, mis üksi või koosmõjus vähendavad toetuse summa nullini.
- **Toetus makstakse toetuse saajale hiljemalt kohustuseaastale järgneva kalendriaasta 30. juuniks.**

Kadri Kask

Kadri.kask@agri.ee

